

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-03-18
Besvaras senast
2021-03-24 kl. 12.00

Till statsrådet Lena Micko (S)

2020/21:2228 Vad SCB kan göra för forskningen

För precis ett år sedan ställde jag en fråga (2019/20:1024) till civilministern om vikten av Statistiska centralbyråns (SCB:s) tillgänglighet för att på kortare tid, och till lägre kostnad, leverera data till forskare inom akademien. Vid kontakter med akademien har jag förstått att tillgängligheten generellt har ökat men att flera problem kvarstår. Det gäller framför allt kostnaderna för att inhämta data, något som är särskilt angeläget i tider då den så kallade replikeringsutmaningen diskuteras. Detta handlar i klartext om att färre än hälften av gjorda forskningsstudier i dag kan replikeras. Varför det ser ut så är en angelägen diskussion för forskarsamhället som i dag förs i samtliga stora forskningsländer.

För att beforska ovanstående problem är SCB en viktig nyckel, men då de i dag tar ut avgifter på flera hundra tusen kronor för att ge tillgång till ett unikt dataset är de också ett hinder. Om forskare vill replikera tidigare gjorda publikationer om ett femtiotal artiklar som alla använder lite olika data blir det finansiellt ogörligt. Kostnaderna för körningar enligt exemplet ovan skulle då landa på belopp överstigande 10 miljoner kronor, något som forskningsfinansiärer sannolikt inte är intresserade av att bekosta, eftersom det i detta fall alltså handlar mer om att verifiera robustheten i tidigare gjord forskning.

I sitt svar på min tidigare fråga svarade ministern: ”Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om tillgängligheten till Statistiska centralbyråns registerdata (skr. 2017/18:46) bedömt att full kostnadstäckning i SCB:s uppdragsverksamhet ska gälla vid uppdrag.” Men denna hållning satt i relation till den ovan nämnda problematiken blir helt enkelt en omöjlig kombination. Ett förslag till lösning skulle kunna vara att SCB åläggs att alltid spara nyckeln för sina körningar så att en forskare som ber om samma dataset som någon annan fått tillgång till kan få det (om det till exempel är ett slumpmässigt urval). Det borde vara lätt att genomföra och ligger helt i linje med den allmänrådande inriktningen om ”open science”.

Med hänvisning till ovanstående vill jag fråga statsrådet Lena Micko:

Vilka åtgärder statsrådet är beredd att vidta för att SCB ska kunna bidra i

arbetet för att möta replikeringsutmaningen och möjliggöra en ökad grad av
”open science”?

.....

Betty Malmberg (M)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders